

Projekat Živeti zajedno

Opšti podaci o nastavnoj jedinici	
Predmet	Računari i informatika
Naziv nastavne jedinice	Nasilje
Razred	I
Autor nastavne jedinice	Gordana Petrović
Škola	Mašinska tehnička škola "14. oktobar" Kraljevo
Tip časa	Kombinovani
Nastavne metode	Kombinovane
Oblici rada	Grupni
Ciljevi (ukratko navesti ciljeve koji se žele postići navedenim aktivnostima)	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa pojmom nasilja • Usvajanje činjenice da postoje različiti oblici nasilja • Definisane elektronskog nasilja • Pokretanje pitanja odgovornosti za nasilje na internetu
Ishodi (taksativno navesti kakve ishode očekujemo posle navedenih aktivnosti, tj. šta će učenici usvojiti/razumeti/osvestiti/uraditi posle aktivnosti)	<p>Ovaj čas se nadovezuje na prethodno obrađenu temu bezbednost na internetu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učenici uviđaju da nasilje na internetu može da se desi bilo kome. • Očekuje se da učenici razmisle i o tipovima nasilja o kojima nisu ranije razmišljali ili ih nisu prepoznavali kao nasilje. • Učenici razumeju da elektronsko nasilje može biti jednako opasno kao i svako drugo nasilje
Tok časa (navesti scenario nastavne jedinice, tj. uvodne, centralne i završne aktivnosti. Odrediti i orijentacioni vremenski okvir za aktivnosti – navesti trajanje aktivnosti u minutima)	<p style="text-align: center;">Uvodna aktivnost, 5 minuta</p> <p>Na prethodnom času smo obradili temu bezbednost na internetu i definisali opasnosti kojima smo izloženi. U toku ovog dela časa nastavnik podseća učenike na pređenu nastavnu jedinicu i podstiče ih na razmišljanje o mogućim oblicima nasilja na internetu.</p> <p>Postavlja pitanje :</p> <p>Šta je to nasilje? Nasilje je kada neko povredi nečije telo ili osećanja. Nasilje može da se desi svakom.</p> <p>Šta je zlostavljanje? Ako se neki oblik nasilja veoma često ponavlja istoj osobi, onda kažemo da je to zlostavljanje.</p> <p>Da li postoji nasilje na internetu? Razvoj savremenih komunikacionih tehnologija dovodi do pojave nasilja korišćenjem informacionih tehnologija (elektronsko nasilje).</p> <p>Gde sve može da se odvija elektronsko nasilje?</p>

- Nasilje na društvenim mrežama
- Nasilje na četu
- Nasilje na forumu
- Nasilje putem bloga

Kakvo može biti elektronsko nasilje?

Može biti: psihičko ili emocionalno, socijalno, seksualno...

Centralna aktivnost: 30 minuta

Prvi korak 15 minuta

Učenici se dele u grupe. Dobijaju radne zadatke.

Grupe dobijaju papir na kome se nalaze ispisani oblici nasilja.

Na tabli je okačena tabela u kojoj su naznačene aktivnosti koje učenici najčešće koriste na internetu i oblici nasilja. Njihov zadatak je da na stikerima ispišu sve oblike nasilja koji se mogu sprovoditi u toku određene aktivnosti na internetu. Stikere lepe u odgovarajuća polja.

Pri ovoj aktivnosti nastavnik podstiče učenike da na osnovu ličnog iskustva vrše popunjavanje tabele. Pomaže učenicima tako što postavlja pitanja: **da li vam se desilo i da li ste vi...?**

Drugi korak 15 minuta

Kroz razgovor se vrši analiza popunjene tabele. Kroz diskusiju i analizu različitih izjava učenici izražavaju svoje mišljenje i viđenje pojedinih oblika nasilja, obrazlažu svoje stavove. Pokreće se pitanje ko je odgovoran za određene oblike nasilja i koliko sami učestvujemo svesno ili nesvesno.

Nastavnik kroz razgovor navodi učenike na donošenje stavova i zaključaka o sledećim temama:

-Ukazuje da su Chat, blog, forumi i slična mesta na internetu vrlo popularna, pa su zato privlačna osobama koje ih žele zloupotrebiti. Zloupotreba vršnjaka najčešće uključuje preteće poruke, vređanje, širenje glasina..., dok zloupotreba odraslih najčešće uključuje lažno predstavljanje s ciljem navođenja na nepoželjno ponašanja (najčešće seksualna).

-Savetuje učenike da ne odgovaraju na provokativne, uvredljive poruke i sve ostale poruke koje vređaju njih ili nekog drugog.

-Predlaže neke od načina koji bi mogli sprečiti ponavljanje nasilja: promena e-mail adrese, napuštanje internet strana (forumi, chat-a, bloga...) na kojima se nasilje događa ili promena nadimka koji koriste.

- Podseća da unutar društvenih mreža na internetu postoji mogućnost blokiranja i filtriranja neželjenih poruka, pomoću različitih opcija („ignore” ili „block”), sprečavanje pristupa određenim osobama, mogućnost prijavljivanje poruka, fotografija, komentara... kao nepoželjnih.

-Ukazati da se nasilje može i treba prijaviti policiji radi sopstvene, ali i bezbednosti drugih koji se takođe mogu naći u sličnoj situaciji.

-Podstiče učenike da razmisle o preuzimanju odgovornosti

	<p>za svoje ponašanje, kao i o posledicama određenih postupaka, koji pogađaju njih, ali i druge sa kojima su u kontaktu.</p> <p>Nemojte činiti drugima ono što ne biste hteli da oni čine vama .</p> <p style="text-align: center;">Završna aktivnost: 5 minuta</p> <p>Po čemu se elektronsko nasilje razlikuje od drugih nasilja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Može biti prisutno 24 sata i svaki dan u sedmici • Žrtva je izloženo nasilju i uznemiravanju kod kuće i na drugim mestima koja su za njega bila sigurna • Publika i svedoci mogu biti mnogobrojni i brzo se mogu povećavati • Nasilnici mogu ostati anonimni. • Bez fizičkog kontakta sa žrtvom ili publikom. • Žrtve teže shvataju posledice nasilnog ponašanja.
<p>Elementi interkulturalnosti u nastavnoj jedinici (detaljno navesti šta su sve elementi koji ukazuju na različitost i uvažavanje različitosti u određenoj nastavnoj jedinici, na koje sve načine nastavna jedinica podstiče učenike da razmišljaju o različitostima i da se decentriraju iz svoje tačke gledišta)</p>	<p>Norme ponašanja koje važe u stvarnom svetu mnogo se lakše brišu u virtualnom jer je sve prividno nevidljivo i anonimno. Kroz ovu nastavnu jedinicu učenici se navode na razmišljanje o sopstvenom ponašanju i odgovornosti u internet komunikaciji. Učenici uviđaju da mnogi oblici nasilja proističu iz neprihvatanja različitosti na bilo kojoj osnovi. Sagledavanjem različitih oblika nasilja na internetu učenici se osvešćuju da snose ličnu odgovornost u odnosu prema drugima i usmeravaju na drugačije modele delovanja u slučaju nasilja.</p> <p>Navode se na zaključak šta treba da promene prvo u svom ponašanju u internet komunikaciji, a zatim i kako da pokušaju da utiču na druge.</p>
<p>Materijal (taksativno navesti materijale koji se koriste za realizaciju nastavne jedinice, a primerak svakog materijala dostaviti u prilogu).</p>	<p style="text-align: center;">Tabela koju učenici treba da popune (Prilog1) Stikeri Prilog 2 (Oblici nasilja)</p>

Prilog1

Tabela

	<p style="text-align: center;">Emocionalno (psihičko) nasilje</p>	<p style="text-align: center;">Socijalno nasilje</p>	<p style="text-align: center;">Seksualno nasilje i zloupotreba</p>	<p style="text-align: center;">Hakerisanje</p>	<p style="text-align: center;">Fizičko nasilje</p>
--	---	---	---	---	---

Na društvenim mrežama (Facebook, Twitter...)					
Na četu					
Na forumu					
Na blogu					

Prilog 2

Oblici nasilja

Nasilje se definiše kao svaki oblik jedanput učinjenog ili ponovljenog verbalnog ili neverbalnog ponašanja koje ima za posledicu stvarno ili potencijalno ugrožavanje zdravlja, razvoja i dostojanstva učenika. Ne postoje jasne granice između vrsta i oblika nasilja. Oni se međusobno prepliću i uslovaljavaju. Emocionalno nasilje, na primer, prati svaki drugi oblik i vrstu nasilja.

Nasilje ima različite oblike:

- Udaranje, šutiranje, guranje, grebanje, šamaranje, čupanje, davljenje, bacanje, gađanje, napad oružjem, trovanje, paljenje, posipanje vrućom vodom, uskraćivanje hrane, sna i sl.
- Omalovažavanje, etiketiranje, ignorisanje, vređanje, ucenjivanje, nazivanje pogrdnim imenima, ogovaranje, podsmevanje, ismevanje, neprihvatanje, iznuđivanje, manipulisanje, pretnja, zastrašivanje, ograničavanje kretanja učenika, poruka neprimrenog sadržaja, slanje okrutnih, zlobnih, ponekad i pretećih poruka postavljanje i prosleđivanje fotografija koje vređaju dostojanstvo, integritet, slobodu i bezbednost, kreiranje internet stranica koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka i sl.
- Odvajanje učenika od drugih na osnovu različitosti, dovođenje u poziciju neravnopravnosti i nejednakosti, izolacija, nedruženje, ignorisanje, neprihvatanje, podsticanje grupne mržnje, podsticanje govora mržnje i mržnje uopšte, upućivanje na sadržaje koji šire govor mržnje ili koji diskriminuju određene grupe, širenje nasilnih i uvredljivih komentara, i sl.

- Lacivno komentarisanje, etiketiranje, upućivanje lacivnih poruka, širenje priča, navođenje na seksualni odnos, postavljanje i montiranje provokativnih fotografija, fotografija koje vređaju dostojanstvo, integritet, slobodu i bezbednost, izlaganje komentarisanju fotografija, navođenje na prostituciju, pornografiju i druge oblike seksualne eksploatacije, preporučivanje neprimerenih sadržaja, snimanje i postavljanje neprimerenih sadržaja.
- Slanje neželjene pošte, spamova i virusa, Povređivanje privatnosti upadanjem u tuđe kompjutere i čitanjem tuđih sadržaja komunikacije na internetu, ali i krađom tuđe lozinke. Lažno predstavljanje i upotreba lažnog identiteta, pogotovo ako se pri tome ostvari neka korist i nekom drugome nanese bilo kakva šteta.